

על עול
קבוצת
עין גדי

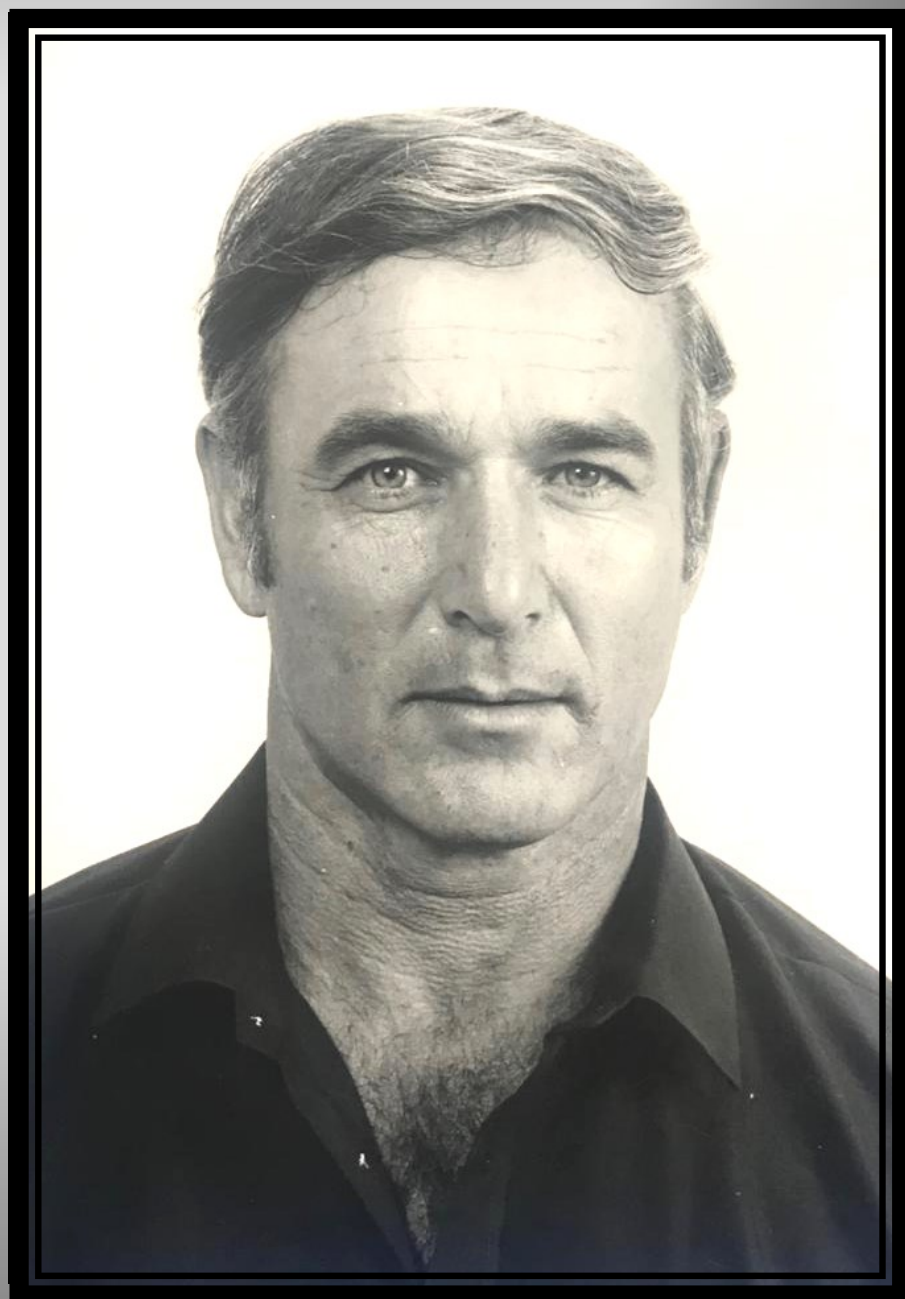
אפיק



אפיק מס' 319

ו' בטבת
תש"פ

3.1.2020



מנו ברק ז"ל

קהילה יקרה,

בימים של ניסים, אור ונפלאות,
נפרדים מחבר קיבוץ יקר, רב פעלים,
תנחומינו הרבים
למשפחה ולחברים.

בחג המסמל איתנות וחוזקה
הקהילה מאוחדת
גם בעצב וגם בשמחה.

בהזדמנות זו רוצה להזכיר לכם שבעוד כחודש נחגוג ונציין את חג
המשק, 64 לעין גדי.
מוזמנים להיות שותפים פעילים בתוכן של הגיליון הבא -
רעיונות, הצעות, שירים, תמונות,
ולמעשה כל דבר שנראה לכם מתאים.

שלכם,

רואי

צורכת האפיק

eingingedi.afik@gmail.com

www.eingingedi.co.il

כתובת דוא"ל לאפיק:

בכל חודש מפורסם האפיק גם באתר קיבוץ



כאן עין גדי - משולחן מזכיר הקיבוץ

מנו חברנו היקר,

גבעת עין גדי שוקקת חיים, השמש זורחת ושוקעת, כוכבים זוהרים, הנחלים זורמים, הקיץ חלף לו ויום סגריר הגיע.

ואתה מנו,

אתמול היית איתנו, עם רצון עז לחיים ולמרות סבלך הרב, בדרכך המיוחדת והמליצית, שימחת אותנו, בחברותך וברעות אמיתית. אך היום רב מנו, אינך עמנו, ומחר נרגיש בחסרונוך.

אתה שוכב בדממה, ואנו עומדים למרגלות ארונו נכאים, מרכינים את ראשינו, צער בליבנו ומשתאים איך נפרדים ממך מנו, איש רב פעלים?

רציתי לומר לך חבר יקר, ממייסדי הקיבוץ, חבר גרעין "רעות", שפעלת בכל מאורך לעשות את הטוב ביותר למען עין גדי, בכל זמן ובכל מקום שרק ניתן היה, כמו ניהול מרחצאות הגופרית לאורך שנים, אך בעיקר הטבעת את חותמך במקום והוכחת בפועלך, כי ערך חיי האדם הוא מעל לכל.

מנו-בטחון, שומר הסף של הקיבוץ- רבש"צ, רכז הביטחון של המועצה, סגן ניצב מטעם משטרת ישראל ומפקד יחידת החילוץ הנאמנה של עין גדי.

מנו, בכוחך הרב, גם כשאחזה בך תופת המחלה, עמדת איתן, אחזת בחיים, לא אמרת נואש ובחוסנו הנפשי עם חוש ההומור ה"מנואי" ובתמיכת משפחתך האוהבת, לא ויתרת, עד שלא יכולת עוד.

לדורית, לכל הילדים והמשפחה,

אנו בית עין גדי עומדים לצדכם בכאבכם הרב, וחשים את הצער בשעה קשה זו ומוקירים את עשייתו רבת הפעלים של מנו חברנו.

מנו איש יקר, אותך נזכור. נוח על משכבך בנחת. יהי זכרך נצור בצרור החיים.

בלי

מנו ברק

נפטר אחרי שנים ארוכות של מלחמה בסרטן.
מנו, ממקימיה של עין גדי וחלק בלתי נפרד ממנה
היה אחת הדמויות המשמעותיות והאהובות בחיי הקיבוץ.
מעורב, עוזר תמיד, ועם חיוך כובש עד הסוף.

לדורית - הרעיה,

הילדים - ניצן, עדי, אסף, טל ואור

ליבנו אתכם בצערכם הכבד.

בית עין גדי

סליחות

לאה גולדברג

באת אלי את עיני לפקוח,
וגופך לי מבט וחלון וראי,
באת כלילה הבא אל האוח
להראות לו בחושך את כל הדברים.
באת כלילה הבא אל האוח
להראות לו בחושך את כל הדברים.
ולמדתי: שם לכל ריס וציפורן
ולכל שיערה בבשר החשוף
וריח ילדות ריח דבק ואורן
הוא ניחוח לילו של הגוף.
של הגוף.

אם היו עינויים - הם הפליגו אליך
מפרשי הלבן אל האופל שלך
תנני ללכת תנני ללכת
לכרוע על חוף הסליחה.
תנני ללכת תנני ללכת
לכרוע על חוף הסליחה, הסליחה.
ולמדתי: שם לכל ריס וציפורן
ולכל שיערה בבשר החשוף
וריח ילדות...

זה השיר האהוב
של אנו ועלי,
שיר שליווה אותנו מתחילת היכרותנו
לאורק כל השנים, עד לימים האחרונים
ויאשיק ללאות אותי...



נפרדים ממנו ברק ז"ל



אנו אהובי אבינו,

עצב גדול אופף אותנו...

נפרדת מאתנו ואורך כבה דווקא בחג האורים...

תמו ייסוריך, עיניך הירוקות, היפות והבורקות, כבו וליבך נדם לנצח.

הגעת לשלוות עולמים אחרי עשור של מלחמה ארוכה ואמיצה במחלה הארוכה.

היית תאב חיים, לא חשבת לוותר ומעולם לא הרמת ידיים.

היית אופטימי, האמנת שתנצח ותמיד ראית את חצי הכוס המלאה.

גם כאשר הגוף בגד בך, היית תמיד צלול, חד ושנון. מנו כמו שמנו יודע להיות.

ליווית אותך באהבה במחלתך, הסתכלתי עליך והערצתי את יכולת ההתמודדות שלך.

אהבת את המשפחה, ואהבת אותי עד כלות. זה היה הדדי. הייתה לנו אהבה נדירה של פעם

בחיים. היית לי צוק איתן. לידך חשתי תמיד מוגנת, ובכל מצב.

קשרנו את גורלנו אחד בשני ומזה כשלושים וחמש שנים שאנו צועדים יחד בבטחה, עולים במעלה

ההר ויורדים במדרון התלול, וגם אם הדרך הייתה לעיתים קשה ומאתגרת, יכולנו לה ביחד בכוח

אהבתנו.

אתה איש של נתיבה, תרומה ועשייה: היית פעיל בנוער העובד והלומד, עסקת בהצלת חיי אדם

כמפקד יחידת חילוץ עין גדי, שרתת כקצין במשטרת ישראל ותרמת רבות ליישובי המועצה כקב"ט

המועצה האזורית תמר.

אתה איש של אנשים, עם לב גדול, נכון לעזור, יצירתי ותמיד עם פתרון לכל בעיה. התמודדת עם

כל האתגרים והמהמורות שניצבו בפניך עם קריצה, חוש הומור ואהבת האדם. תמיד שמת את

הדברים בפרופורציות הנכונות.

אהבתי את השיחות הארוכות שהיו לנו לתוך הלילה, על החיים, על הילדים, על שרי, על הקיבוץ

ועל העתיד שאף פעם לא וויתרת עליו. שיחות מרתקות מרגשות, עצובות עם הרבה צחוק והרבה

דמעות...

נפרדת מאתנו כשאתה עטוף ומוקף באהבה אין סופית שלי, של הילדים: ניצן, עדי, אסף, טל ואור,

של הנכדים: שיר, נועה, איתן ואיתי, של בני המשפחה והחברים המסורים.

אתה מצטרף היום לשרי, בתך הגדולה שכה אהבת והגעגועים אליה לא פסקו ולא כהו עם השנים.

תמיד סיפרת לי עליה בשיחות שלנו, עד כמה הייתה מיוחדת, יפה ומוכשרת.

נלחמת מלחמה אמיצה שהגיעה לסיומה אתמול.

גם ללוחמים האמיצים ביותר מגיעה מנוחה.

נוח בשלום על משכבך אהוב ליבי, מחמל נפשי ומשוש חיי.

אוהבת אותך מאוד,

דורית



אבא יקר שלי,

אבא יקר, כל כך הרבה ערכים הטמעת בי ובנו.
אבא הבולט, הדואג לכלל ילדי הקיבוץ,
אבא היוצר יש מאין,
אבא המצחיק מלא שמחת חיים.

אבא מסור שכל ערב רוקם סיפורים לפני
השינה לנו הבנות, שלשתינו - לזמן מה היינו
יחד בלינה המשפחתית בחדר הילדים, המזגן
דולק עבור שרי ז"ל ואתה יושב למרגלות אחת
המיטות, כל פעם של בת אחרת - בסבב
שנשמר היטב, ואת הכיף הזה הענקת גם
לשיר, נכדתך הבכורה.

אבא שתמיד מלווה טיולים, ככה גם בטיול
ההוא לסיני שממנו חזרנו בטיסה למציאות
חיים חדשה
מציאות שחיזקה עוד יותר את נחישות ההצלה
והעזרה לזולת שלך.

אבא - תודה שלימדת אותי
את היכולת לשמר חברויות,
את היכולת לראות תמונה רחבה ולהרים מבט,
את כבוד האדם והדת,
את היכולת להישיר מבט לכל סיטואציה
ולבחור ממנה את המסלול,
את שמחת החיים, האופטימיות ואהבת
המוזיקה,
העשייה למען הציבור מתוך רצון לשאוף לטוב
ביותר
ואת האומץ להתמודד עם אתגרים.

תודה אבא
נוח בשלום על משכבך
הלכת בדרך שכה ייחלת לה
בבית, מוקף באהבה ודורית לצידך.

הייתה לי הזכות להיות לצידך לאחרונה בזמן
איכות רב.
שיחות וזיכרונות, שיתופים ומחשבות, והרבה
אהבה שזרמה בינינו.
והזכות הגדולה - להגיד לך את הדברים
בחיך.

בנסיעה חזרה מבית החולים בירושלים, העלנו
זיכרונות לאורך טוואי הדרך, כל מקום והזיכרון
שאינו.
בירידות צחקנו על המונח המשפחתי - "אני
בעליות" - משמע האיחור גדול ואפילו טרם
יצאנו.

עברנו ליד מצפה שלם, דיברנו על מפעל אהבה
ונזכרנו איך העמסת את המשאית בזפת מהים
הרבה לפני הקמת המפעל.
נסענו יחד לשקילה ופריקה, ואיך העמדת
המשאית עם הגלגל - ומי שמכיר אותך כבר
מבין את המשך הסיפור...

איך כריתם בלילות את הבוץ השחור, זוכרת
את הקמת הגופרית החדשה,
חנכת אותה בדיוק כשהתחלתי את שנת
השירות בנוער העובד בערד...
ירדנו את ירידת שפך נחל התמר וסיפרת על
מציאת גופה, ואני חשבתי על בני המשפחה
שנסחפו בשיטפון
אך אתה הוספת כי הגופה עליה אתה מדבר
היא בכלל מסיפור אחר.
אותו הנחל אבל שנים רבות לפני, סיפור שבו
הגיבורים הם אסי דיין וכושי רימון.

ני 13



נפרדים ממנו ברק ז"ל

את הטקסט הזה כתבתי לפני מספר חודשים כשהתעדכנו שהמצב הרפואי של אבא כבר קשה מאוד. זכיתי להקריא אותו לאבא וכל שורה הולידה סיפור, וכל מילה הוסיפה חיוך.

החתונה שלי, הלידה של נועה והברית של איתי בו זכית להיות הסנדק שלו.

הבטחתי לעצמי לא לגלוש לסיפורים, אבל השורה האחרונה הזכירה לי רגע אחד קסום במיוחד בברית של איתי. הקטנצ'יק עליך ואתה מושיט לו אצבע חסונה (אותה האצבע שאני החזקתי בילדותי) והוא לופת אותה ומסתכל לעברך. ואז ברגע אחד של מבטים נפגשים, עיניך אומרות לו: הכול בסדר נכד שלי, אני שומר עליך. אני כאן איתך. או שאולי זה בכלל איתי שאומר לך: הכול בסדר סבא, אני שומר עליך. אני כאן איתך.

מילים שבשתיקה. מילים של מבטים. ביולי האחרון זכינו לארח אותך מספר ימים בחדרה. ביום הראשון שהגעת נחת על הספה כשאייתי חזר מהגן. הוא נכנס הביתה, נעמד לידך כמעט דקה ללא תזוזה, ואז ניגש אל היד הפצועה והחבולה והחבושה שלך ורק הניח את ידו הקטנה עליה בעדינות השמורה לפעוטות, וכמו הזכיר לך: הכול בסדר סבא, אני שומר עליך. אני כאן איתך. תודה אבא גם על הקשיים - הם לימדו אותי המון.

תודה שהיית לי מראה. תודה על הזוגיות עם דורית שדרכה יכולתי לראות כמה אתה נאהב ואוהב. תודה על רגעי הצחוק. תודה על שיעורי חיים קטנים וגדולים. תודה שהיית איתי כאן בגלגול הזה ובבקשה בבקשה שניפגש גם בגלגול הבא. אוהבת אותך אבא שלי.

178



אבא שלי, זה לא מכתב הספד. ממש לא, אתה עוד כאן איתנו.

זה גם לא מכתב סליחות או חרטה, זה מכתב תודה שאני רוצה ומקווה שאוכל להקריא לך אותו בפגישתנו הקרובה.

תודה על שאתה ואימא הבאתם אותי לעולם.

תודה על כך שקנאת במיכאל וירדנה.

תודה שהחלטת לדרוס את הנחש וגרמת לאימא ללידה מוקדמת.

תודה על שנתת לי את שמי.

תודה על כך שדרכך למדתי ערכי יסוד כמו עזרה לזולת, נדיבות וחריצות.

תודה על שלימדת אותי חברות מה היא.

תודה על שהכרת לי את זוהר ארגוב ואת הלהקות הצבאיות.

תודה על שלימדת אותי שהצחוק הוא התרופה הכי טובה.

תודה על האופטימיות שלך.

תודה על שיחת הבוקר הקבועה שלנו.

תודה על הדאגה בכל יום גשום שמא יהיה לי קר.

תודה על שלימדת אותי שבכל מצב, גם הקשה ביותר, אפשר למצוא את הטוב.

תודה על ההומור.

תודה על שלימדת אותי שאין מצב בעולם שלא ניתן למצוא לו שיר (אם קשה לפרקים קצת הדרך... לא נורא! נתגבר! עוד הכול, עוד הכול יסתדר!).

תודה על שזכיתי לראות אותך מציל אנשים מהמדבר, ובהמשך עוזר לנפשות פצועות בחדר הירוק במכון שרת.

תודה על שהיית נחוש ואופטימי ואנחנו הרווחנו כולנו עוד 9 שנים שבהן העולם שלי השתנה מהקצה אל הקצה ואתה היית בו -

נפרדים ממנו ברק ז"ל

אבא ,

אבא אהוב ויקר,

אבא אלוף האלופים שלנו, אבא של פעם בחיים!

ביום הקצר ביותר בשנה, שלנו נדמה כיום הארוך ביותר בחיים, הלכת לעולמך. והיום אנחנו נפרדים מהגוף שלך, אבל הדמות מעוררת ההערצה שלך תישאר איתנו לנצח.

ביקשת שאכתוב קצר וקולע, אבל איך אוכל לתמצת את סיפור חיך וכל מה שהיית בעבורי ובעבור רבים בעולם הזה לכמה משפטים?

אבא, אני לא מאמינה שהיום הזה הגיע ושאלנו נאלצים להיפרד ממך. בשנים האחרונות לחיך נלחמת כמו אריה. הרופאים הגדירו אותך כנס רפואי. לא הבינו כיצד יתכן שאתה פה עדיין איתנו עם כזה סרטן אלים ותיק רפואי שהיה יכול להספיק בקלות לתריסר חולים ביחד.

נלחמת בגבורה על כל יום ועל כל דקה בעולם הזה. השתוקקת לחיות. תמיד ידעת ליהנות מהחיים, לראות את השמש זורחת כל בוקר מחדש. גם כשידענו שאתה סובל מכאבים עצומים ושהסרטן מפלח את גופך ללא רחמים, לא התלוננת. תמיד עם חיוך שניבט גם משפתיך וגם ממבטך.

כשדיברנו ושאלתי איך אתה מרגיש, תמיד ענית "מאוהב" ואפילו שרת: "אני מרגיש כמו מלך..". כשישבנו בטיפולי הכימותרפיה האגרסיביים בבית החולים וראית את שותפיך למחלקה, לא הבנת מה אתה עושה ביניהם.

"האם אני חולה כמוהם?" שאלת.

לא ראית את עצמך כחולה וזה מה שמר את רוחך מרוממת כל כך. ועדיין, הפער העצום בין גופך החלש הנאבק בגבורה מעוררת הערצה לבין האישיות החזקה והאיתנה שלך היה בלתי נתפס.

"את הדברים הרעים אני כבר לא זוכר" אמרת לי. זו הייתה דרך ההתמודדות שלך.

"קייבנימט, החיים יפים!" היית אומר לי כמעט בהכרזה בכל הזדמנות. ואכן, לאורך כל הדרך, אבא, בחרת בכל בוקר מחדש להסתכל על חצי הכוס המלאה. על אף שעברת חיים לא קלים, תמיד בחרת בחיים. בחרת באופטימיות והסתכלת קדימה. לא סתם אמרתי שלו רק היה ניתן לרקוח את האופטימיות האין סופית שלך לתמצית בבקבוק, הייתה זו נחטפת מהמדפים ברגע.

ביולי חגגנו את יום הולדתך האחרון. היו בלונים, זר לראשך, ועל עוגת יום ההולדת שלך החלפנו את הספרות מ-81 ל-18, הרי שהנפש שלך באמת הייתה ונשארה של צעיר בן 18.

אבוש שלי, אוי כמה שאני אוהבת אותך.

כל הזמן חזרתי ואמרתי באוזניך כמה שזכיתי באבא הכי נהדר שיכול להיות.

אבא חם עם סבלנות אין קץ.

תמיד אוהב, תמיד תומך, תמיד מסור, תמיד מקשיב, תמיד נותן עצה ברוך ובהומור האופייניים לך.

כמה שאתגעגע לקול הנעים שלך, לכף ידך החמה מונחת על כף ידי.

נפרדים ממנו ברק ז"ל

היית אדם גדול ומיוחד. על כך יעיד כל מי שהכיר אותך. בכל מקום בארץ ובעולם בו שמעו שאני מעין גדי השאלה הראשונה שנשאלתי הייתה אם אני מכירה את מנו. בכל פעם חייכתי והשבתי בגאווה שאני הבת שלך.

אבא, אני לא עומדת בבקשה שלך ולא מצליחה לכתוב קצר וקולע. הייתי רוצה שתהיה איתנו עוד קצת. שתראה את איתן, בני הבכור, הנכד שלך גדל, שתראה את כולנו, את אמא, ילדיך ונכדיך. בכל הזדמנות אמרת לי שאתה משוגע מאהבה כלפי איתן. כל הזמן חזרת ואמרת כמה הוא ילד שמח, נפלא, סקרן ונבון. אמרת שהתמונות שלו הן משככי הכאבים שלך. על אף המרחק, הצלחת ליצור קשר חזק עם איתן שלנו. איתן כל כך אהב אותך, תמיד רצה בקרבתך, וכשחזרנו, לצפות שוב שוב בסרטונים שלך שר את השיר: "סבא בא אבא בא" ובאמת זה היה השיר הראשון שאיתן שר: סבא אה סבא אה".

אמרת לי שוב ושוב שאני ילדה של אהבה. שאמא ואתה הבאתם אותי לעולם מתוך אהבה גדולה. סיפרת שכשנולדתי לא יכולת לזוז ממיטתי מרוב אהבה. שהתמוגגת ממשמע נשימותי בשנתי.

כשבישרתי לך שאספ ואני עומדים להפוך להורים היית המאושר באדם. בכית מהתרגשות וספרת את הימים לאחור. לאחר שאיתן נולד, אמרת לי בעיניים נוצצות שהרגע הזה ובשורת הלידה שלו היו בין הרגעים המאושרים ביותר בחייך.

אבא, חיית חיים שלמים. הבאת ילדים ונכדים לעולם. יצאת למסעות התנדבות בארץ ובעולם. הצלת נפשות והותרת חותם על משפחות רבות מכדי לספור בעולם הזה. הפצת אור גדול בעולמנו. אני תקווה שהאור הגדול הזה ימשיך לזרוח באמצעות האנשים בהם נגעת.

אבא, אני אוהבת אותך כל כך. תודה שנתת לי חיים ושבחרת בי כילדה שלך. זכיתי בך ואני אסירת תודה על השנים שזכיתי לחיות לצידך.

בבקשה, תן סימן שאתה רואה אותנו ושומר עלינו מלמעלה. אני כבר אכולה מגעגועים.



56

נפרדים ממנו ברק ז"ל

למנו היקר שלי,

אל תעלבו אבל אני לא חושב שמנו באמת מקשיב לכם עכשיו כי עכשיו זה זמן השלאפשוטונדה המסורתי של מנו.

בדרך כלל כשאדם נפטר נאמרות עליו קלישאות. במהלך כל חיי הערצתי את מנו ועודני מעריץ. כל אדם שמכיר אותי יודע זאת. מבלי להגזים הוא אדם של פעם בדורו. איש בשיעור קומה שעוד לא פגשתי וכנראה שלא אפגוש.

מנו מבחינתי הוא איש על! גיבור על! ללא קשר לעשייה הבלתי פוסקת שלו, לתרומה האדירה ולנתינה חסרת ההתניות, בכל המקומות הטביע את חותמו: בנוער העובד והלומד, בהצלת אנשים ביחידת החילוץ ובמשטרה. מנו שמר על חברויות טובות עם המון אנשים במהלך חייו ואנשים שמרו איתו. מנו תמיד אמר: "מי שאין זמן לחברים - כשיהיה לו זמן, לא יהיו לו חברים". חברות הייתה ערך עליון בשביל מנו.

אני שמח שהייתה לי הזכות שיוביל אותי לחופתי לפני כחודש ואני שמח שניתנה לי הזכות להיות עם מנו בשעותיו האחרונות ולנשק אותו. גם על כך אני מודה למנו.

מנו היה מבחינתי מגדלור ומורה דרך שידע לפתור כל דבר ולפתור אותו בסגנון המיוחד שלו.

נוח בשלום,
אוהב אותך מאוד,



פוק

אבא שלי,

אבא מיוחד שתמיד היה שם בשבילי מאז שנולדת. אבא שבכל טיול שנתי, ולא משנה באיזה מקום בארץ, היה מגיע בעצמו או דואג שמישהו אחר יביא לי שקית ממתקים ענקית.

אבא שגדל בלי כלום, הלך לעיתים לישון רעב ותמיד שאל אותי אם אני רעב, אם בא לי עוד משהו לאכול. אני לא אשכח איך היית בא לבקר אותי עם אמא בבסיסים שבהם שרתתי. כל פעם שהיינו עוברים במחסום בדרגות היית אומר לחיילים שגם הבן שלך ברסו.

הרגשתי תמיד שאני הילד עם הכי הרבה מזל, הילד שלך.

אהבתי את החורף ואת השיטפונות כשהיית מסיע אותי עם הרכב של המשטרה בזרמי המים המטורפים. בשנים האחרונות כשהיינו נוסעים ביחד לטיפולים בהדסה תמיד הייתי נפעם מהכוחות שבך, איך עם כל הקושי והכאב עדיין הצלחת לשמור על האופטימיות שלך ושל שאר המטופלים... כל הצוות, האחיות בחדר הירוק התפעל ממך ואהב אותך.

אני זוכר את הסיפור המיתולוגי, איך הכרת לאמא את ההורים שלך: אמרת לאמא שתתארגן, ואמא התלבשה יפה ונכנסה לרכב איתך. החנית את הרכב בבית העלמין ואמא לא הבינה למה הבאת אותה לשם. פתחת לה את החלון ואמרת לה תכירי אבא ואמא והצבעת על המצבות. אסיים בסיפור האהוב עליי. כשהיינו קטנים אמא למדה סמסטר בארה"ב ואתה נשארתי לשמור עלינו. בלילה הראשון הכנת לנו אורז עיסתי והבנת שאתה חזק בהרבה דברים בחיים אבל בישול הוא לא אחד מהם. במהלך התקופה הזו היית מביא לנו אוכל מהפונדק. כשאספנו את אמא משדה התעופה, היא לא זיהתה אותי... לא הבינה למה השמנתי כל כך ושאלה - מה הבאת להם לאכול?

אבא ענה: בסך הכל צ'יפס שניצל וקולה...
אבא יקר,

אני מתנחם בשני דברים: שאתה כבר לא סובל והשני זה שהלכת לעולמך במיטה שלך, ליד אמא שכל כך אהבת, בבית שלך בקיבוץ עין גדי שבנית ואהבת. נוח בשלום על משכבך,



אוהב,

אור

נפרדים ממנו ברק ז"ל

23.12.19 הספד למנו ברק – בית העלמין עין גדי

אנו,

חבר מזה שבעה עשורים - מאז חתמנו בברית דמים ברוח וינטו של קרל מאי בקרית חיים - ואחי מבחירה!!!

מנולינקה שלי - כמה פחדתי מהרגע הזה רק אלוהים יודע ...
לא האמנתי שיבוא יום ואצטרך להספיד אותך.

עברנו יחד - צמוד צמוד - את ילדותינו, נעורינו, בחרותנו ובגרותנו.

דרכנו אומנם נפרדו מדי פעם, אבל בלב תמיד היינו יחד ולא משנה מה היה המרחק הגאוגרפי ביננו.

ליוויתי אותך ברגעי עצב כאשר אמך שרה נפטרה. אח"כ נפרדנו יחד מהדסה תאומתך שהייתה כה קרובה אליך ואז גם משרי - שהייתה בכורתך ונקראה על-שם אמך.

וגם ברגעי שמחה כשנולדו ילדיך ונכדיך שתמיד גאים בהצלחותיך המקצועיות. ובכל אשר פנית ועשית, ללא אגירה של תארים אקדמאים.

אספת אהבה וחברויות וכה רבים חבים לך המון ואפילו את חייהם.

ליוויתי אותך במחלתך וחרדתי לך 24 שעות ביממה.

כאשר התקרבו לחצות את ה - 70 הסברתי לך שכדי להגיע ל- 80, אין ברירה, צריך לעבור את השבעים.... ואז עוד היית בריא, חסון, יפה תואר.

כל אלה שהחלו איתך את הטיפולים הניסויים בהדסה עין-כרם כבר אינם מזמן, אתה האחרון ששרדת בזכות אהבת משפחתך ומסירותה ללא ליאות של דורית אשתך, ואז בהומור

שכה איפיון אותך הודעת לי שסוף סוף סיימת משהו כחניך מצטיין.

אני נושא עמי כל כך הרבה זיכרונות נפלאים ורובם קשורים אליך.

מנו - אחי יקירי,

גם במחלתך ובימים הכי קשים המשכת להיות סמל לאופטימיות, לטוב לב ואהבת המולדת.

יכולתך לנפנף הצידה את הסבל הגופני הנורא שאותו עברת ראויה לצל"ש.

אתה מלח הארץ שנשא בחובו את מורשת קריית חיים של פעם. תמיד אזכור אותך כמי שחיי היו שזורים בחייו וכמי שידע לנצל את החיים עד תום למרות החתחתים הלא מעטים שהיו מנת חלקך.

בשם חיה רעיתי, ובשם ילדי, שבשבילם תמיד היית הדוד מנו, אני נפרד מגופך אבל לא מנפשך ומזיכרוןך שיהיו נצורים בכל תא מתאי גופי עד שאחבור אליך שם למעלה.

יהי זכרך ברוך -

ושלום חבר נפש ואח יקר.

אצא ויין ארטן - חמר כאח ...



נפרדים ממנו ברק ז"ל

הספד בבית העלמין בעין גדי 23.12.19

אנו fe / fe אנו

הכרתי את מנו בשנת 1989, אני, מפקד מרחב צעיר – מרחב הנגב.

מהר מאד נקשרו דרכינו וליבותינו.

מנו – מלך הדרום, שהכל נעשה בדברו.

מפקד, מחלץ, מטפל, מסדר, מארגן, תורם, פותר, מניע ויוזם.

ואנחנו אחריו – יודעים, סמוכים ובטוחים שהכל יסתדר והכל בשליטה.

- מאות שהלכו אחריו, אלפים שהלכו איתו ושהציל אותם.

- עם ישראל במיטבו חייב לו את חייו.

מנו היקר –

ארץ ישראל היפה והטובה ניצבת כאן איתך, להרגיש את הרגע, לחבק, לדמוע ולהודות.

במקום שכל כך אהבת.

במקום שנתת לו את חיך.

במקום שהיה בית שני לאין סוף חבריך, שידעו תמיד לעצור בדרכך, להיפגש, לספר סיפורים,

לטפוח על הכתף ולהמשיך הלאה...

עם חבר שתמיד תמיד עם החיוך הנצחי, לחיצת היד הגדולה, הקול המתגלגל, העיניים הטובות

והיכולת להעניק לכל אחד מילה טובה, עזרה ואהבה אין קץ.

מנו –

איך נמשיך מכאן ובלעדיך?

איך יהיה המקום שכל כך חסר אותך?

מי ישמש לי / לנו צוק איתן?

מי ילחץ יד, יחבק ויאהב?

מנו –

לא ספר צריך לכתוב עליך, גם אנציקלופדיה לא תספיק לספר על:

קורות חיך

על מעשיך

על הדרך המופלאה שעברת

על הנוכחות בצמתים חשובים

על תרומה ונתינה שאין למעלה ממנה.

השוטר, החקלאי, איש הביטחון,

על היותך מראשי החלוצים

על היותך המרכז בכל אירוע.

לדורית, הילדים, המשפחה והחברים

צער גדול שאין לו מרפא

שאין לו הסבר

שאין לו הגיון

מנו – הסלע הענק והזקוף צוק איתן

שנלחם כמו גיבור

כמו שרק הוא ידע

וגם הוא בסוף נפל.

הלך לי חבר, עניו וצנוע

הלך לי ידיד שתמיד ידע לתת ולהעניק

הלך לי הלפיד והאור

הלך לי האדם שכל כך אהבתי

והעולם מהיום יהיה שונה ואחר.

אני רוצה לקרוא את שירו של אודן שהפך

למונולוג בקומדיה הבריטית: "ארבע חתונות

והלוויה אחת" בתרגומו של יהונתן גפן:

"עצרו את כל השעונים, נתקו את הטלפון,

שתקו כלבים נובחים שלופי לשון,

השקיטו פסנתר ותופים, תנו לדממה כבוד,

הביאו את ארון הקבורה והרשו נא לאבל

לבוא.

קראו למטוסים לעוף מעל לראשינו,

ולצייר בשמיים שתי מילים: הוא איננו.

קשרו סרט אבל על צווארי היונים בכיכרות,

ולשוטרי התנועה, לבשו כפפות שחורות.

הוא היה הצפון שלי, מזרח ומערב,

יום החול שלי, ימי החג, אביב וסתיו,

הוא היה השיר, הירח, וכל כוכב אשר ראיתי

חשבתי שנאהב לנצח, וטעיתי.

מי צריך עכשיו כוכבים, כבו אותם.

כסו את השמש, ואת הירח גם.

רוקנו את האוקיינוס, עקרו את היערות,

כי מעכשיו שום טוב כבר לא יכול לקרות."

נפרדים ממנו ברק ז"ל

כמה זהרו פניו של מנו בחתונה שהייתה רק לפני חודש.
כמה שמחה שהגיע לכך – לו ולכם.
וכמה היה מנו –
מעבר להכל – איש משפחה אולטימטיבי.
אני יודע שאין המילים בכוחן לנחם.
אך ראו, משפחה, את כל מי שהגיע להוקיר ולהיפרד,
אולי בכך תהיה נחמה פורתא.

ועכשיו, כאן בבית הקברות
הגיעה הדרך לסופה,
אבל סיפור חייו, התרומה האדירה שלך
המעשים, והאזור כולו
ימשיכו לאורך ובדרך שהתווית
ימשיכו לחיות את דמותך
וללכת לאור הזיכרונות,
וארך הגדול יפציע עם שחר
כל יום מחדש...
אני כבר מתגעגע, אהבתי אותך אהבת נפש,
נוח על משכבך בשלום.

מה אהרונ'סקי

חבר ומפכ"ל המשטרה לשעבר

...אוסף את העצים
מדליק את המדורה
מארגן את האנשים
ומשמח ועושה רק טוב...
האדם הגדול עם לב ענק
האיש שתמיד רצית להיות לידו
הלוחם, המפקד, איש המשפחה, והחבר
שבילי הארץ הזו זוכרים ויזכרו... לעד.

בסוף הדרך / נתן יונתן

**בכל מקום
יש תהום לאמיצים
וצל לעייפים
ומעיין שקרירותו ניגרת.**

**בכל שחרית
יש טל לרועדים
ואור לאוהבים
ואבנים קרות ועשב פרא.**

**בכל ערבית יש קץ לסוערים
ועץ לערירים
וסלע לשוכבים בסוף הדרך.**



נפרדים ממנו ברק ז"ל

אנו חקר אהוב,
חלוצי, ידוד יקר,

לחייל שייענש בשם כולנו, יטפס אל ראש תורן הדגל המתנדנד שניצב במחנה אוהלי הסיירים הזמני שהקמנו סמוך לגבעת מרי שליד באר שבע, ופקד עליו להמשיך ולצחוק משם במשך 10 דקות רצופות....

ואכן, במאמץ ניכר טיפסת על צינור התורן הצר והחלק והשמעת מראשו קול צחוק מתגלגל, מעורב ברעד קולות הפחד אשר חשת מהסכנה הגדולה שמא התורן יקרוס ותיפול ארצה..... ומאז נשאתם חברים וידידים לעד.

בסוף שנות החמישים, כשהיינו מהמעטים שהתהלכו כאן, הבדווי שהוביל את עדר גמליו הצמאים אל נווה המידבר בעין גדי, ואשר בקשתי להרחיקו ולהחזירו אל הרי חברון, שלף מכיס הגאלבייה, פתק עטוף בניילון, ועליו כתוב: "לכל מאן דהוא. התחשבו בו. עזר לי להחליף צמיג עם תקר, ליד הוופלות. מנו."..... ואכן, העדר המשיך בדרכו אל המעיין.

כך, גם דוד בן גוריון, ברציף מחסני "תנובה" בבאר שבע, שעצר בהם בדרכו כראש ממשלה אל צריפו שבשדה בוקר, שסייעת לו להכניס אל מכונית "הדוד'ג דארט", שני ארגזי גבינה לבנה רזה עטופה בנייר פרגמנט שקוף ועבה, וארגז אחד של שקיות פלסטיק ובהן חלב דל שומן, שנועדו לאקונומית מטבח הקבוץ. ומאז, שנים רבות, שמרת לו אמונים והצבעת ביום הבחירות עבור המפלגה שעמד בראשה, כראשון בין שווים...

כך, גם עם בונדי לבנת, יקיר עין גדי, מימיה הראשונים של ייסוד "תעבורה", שמרת על קשרי ידידות קרובים מאד עד ליום מותו לפני כשנתיים, ועם רחלה, ובניו זאביק, צביקה ושי עד היום.

כשהיינו נערים, חניכי סניף תנועת "הנוער העובד" בקרית חיים, היית אתה הנער היחיד מכולנו שכבר עבד בבתי המלאכה של "סולל בונה"

במפרץ חיפה ובשעות הערב השלמת לימודיך. כשהמדריכים הטובים שלנו, הסבירו לנו חשיבות ערך עבודת הכפיים ומוסר העבודה, היית הראשון שיישמת משנתם. כשאנו, תלמידי בית הספר התיכון ניסינו להתפלח לקולנוע הקיצי בקרית חיים, ולרב לא הצלחנו בכך, אתה כבר יכולת לממן בכספך שלך, קניית כרטיס לסרט המתח שהוקרן בקולנוע החדש והמפואר "אורות", בקרית מוצקין הבורגנית, ואף לצרף חבר.

ב"מחנה העבודה" שלנו, בקיץ 1952 בקבוץ חוליות שבגליל העליון היית הראשון שהעז לקפוץ אל מימיו הקפואים של הבניאס כשקריאת "האפינייה" של טרזן, זה שהכרת מהסרטים, שואגת מפיו.

בנערותינו, בעוד רובנו עשינו מאמץ לפתור נכונה את המשוואות, כבר היית מהראשונים בקבוצה שהבינו בנושא הבנות. כך, היית צעד לפנינו. הקדמת אך לא הרחקת. שמרת על קשר.

חכמת החיים, הרצון והשאיפה להישגים, טוב הלב, האומץ התעוזה, התושייה, הדבקות במטרה, החן, היופי והיכולת ליצור קשר כנה, בלתי אמצעי, עם אנשים מכל רובדי החברה ולשמרם שנים ארוכות, אפיינו את אישיותך המיוחדת. ליקטת סביבך מגוון רחב מאד של אנשים וחיברת ביניהם. מעגלים של חברויות. רקמה אנושית גדולה, מגוונת וטובה.

מכל חיילי מחלקת הנח"ל שצחקו ולא היו כל כך ממושמים, בחר בך הרס"ר המיתולוגי גנץ,

נפרדים ממנו ברק ז"ל

כל איש נושא עימו את מנו שלו. אל הזיכרונות נלווה לרב גם הצחוק, החיוך וברק העיניים הירוקות והשובבות שלך.

דעת עצב ושכול, כאבת מאד. לא אחת אמרת לי כי אתה תתגבר כי אתה הרי עמנו-אל. ואכן לעיתים, כאילו ראיתי אותו לצדך, בימי צער וכאב וגם בימי שיגרה.

בשמחות, שימחת אותנו. היטבת לספר והיטבת לשיר בקולך הערב.

המשוררת נעמי שמר בת כנרת, כתבה ש" אין דבר, אין דבר, שלם יותר מלב שבור, ושקט יותר מן הדממה".

אנו דוממים כאן. מחבקים ומנסיים לחזק את בני משפחתך האהובה.

אנו נפרדים ממך מנו בכאב, בלב שלם שבור ובדמעה.

ינעמו לך מנו, רגבי אדמת הארץ שהפרחת, עליה שמרת ומאד אהבת. אהבת אותה ואת יושביה.

היית לי חבר טוב מאד. תחסר לי . תחסר לרבים.

אלי רביץ - איישי.



כך גם עם עזיז קרדוש, איש נצרת, ממייסדי תנועת "אל ארד", בשנות ה-50, (שהוצאה אל מחוץ לחוק) { אדם עקשן, דבק בדעותיו, ישר, איש עסקים הגון, שהיה מטובי המומחים בארץ בנושא שינוע והידראוליקה, ואשר בנה גם את ארגזי המטען של משאיות עין גדי, אשר נישבה בקיסמך, והרבה להתארח עם בני משפחתו, כאן, בביתך בישוב הציוני, ...לצחוק ולשמוח עימך, לנוח... ולהירגע.

כך גם אייבי נתן, שוחר השלום, שנרתמת והתנדבת למשלחות הסיוע וההצלה שלו בארצות רבות.

ועם ראשי ישיבות, קמב"צים ואברכים שפקדת את מקומותיהם, לקראת ימי "בין הזמנים" והדרכת כיצד להימנע מסכנות ולנוע בטוח במידבר....

אך בעיקר חשת ימים ולילות, עם חבריך מיחידת החילוץ, לעזרתם.

ועם טייסי המסוקים והמטוסים הקלים של חיל האוויר, שסייעו בחילוץ רבים מאזרחי המדינה, ורבים נוספים, חבריך הטובים, שחלקם ניצבים היום כאן וחלקם כבר אינם עמנו.

בדרכים שצעדת, אספת חברים רבים, שמרת על קשר עימם, והם שמרו לך אמונים.

הרצון לסייע ולהגן על הציבור, הביא אותך גם אל שורות "משטרת ישראל" בגיל בו רבים מהארגון כבר פורשים לגמלאות וסיימת את השרות בדרגת ניצב מישנה, כשאתה מדלג בקלילות מעל רף גיל ה-70, מאחר שבכירים במשטרה לא ויתרו על תרומתך וכישוריך, ואני מוסיף השערה משלי, שגם התקשו לוותר על השהות במחיצתך ועל החברות הטובה עימך.

היית מחלוצי המתיישבים בחבל ארץ זה, הצחיח החם, המבודד ועשית בצוותא עם חבריך, לפריחתו.

פעלת כאן רבות, בדרכך המיוחדת.

הושטת ידך כדי לתת ולא כדי לקחת.

נפרדים ממנו ברק ז"ל

הספד בבית העלמין בעין גדי 23.12.19

אנו יקרה,

נפגשנו לפני מעל ל 30 שנים. אני בחור צעיר, זה עתה משוחרר מהצבא, ואתה קיבוצניק מעין גדי שהגיע לפעילות בנוער העובד והלומד. שליח.

מהר מאוד התחברנו כשותפים למשימה. ככל שהתקרבנו, ראיתי בך את הילד מקן קריית חיים - לא רק השובב, אלא הילד/האיש ששום קושי ושום כאב לא מרתיעים אותו.

כמעט שש שנים פעלנו ביחד. חרשנו במשותף את הארץ. טיולים, מחנות, השתלמויות, אירועים שונים. יער כפר החורש. הרפסודיה בכינרת.

שום דבר לא עמד בפניך. המון חברים.

תמיד שהתעוררה בעיה או נוצר קושי, נמצא החבר הקרוב והמחויב שיודע לתת פתרון.

הפכת בעבורי למורה דרך! למישהו שכל מילה שלו, כל אמירה, כל מחשבה - שקולה בזהב.

אמרת "מי שאין לו זמן לחברים, כשיהיה לו זמן, לא יהיו לו חברים".

אמרת וביצעת. אדם של חברים וחברות.

חזרת לקיבוץ בתום תקופת שליחותך בתנועה והחברות נשמרה. נשארתי איש התנועה תמיד. עד היום.

מר בן דור קראת לי, בשובבות כמובן.

לפני שבועיים ישבנו אצלך בבית ודיברנו וצחקנו. ואתה שובב וחד וממזרי וכיף לשמוע אותך.

היית מלא תקווה. הרגשת ששוב אתה בדרך לניצחון על המחלה הארורה. כמה סבבים שניצחת.

יצאתי ממך כל כך מעודד. הייתי בטוח שיהיה טוב.

מנו ברק היה בעבורי האיש, האדם, החבר, שהדבר העמוק ביותר שלמדתי ממנו היה המאבק וההתמודדות הבלתי מתפשרת על קדושת החיים. תמיד מול עיניו החזרת החניכים בשלום הביתה.

למרות שאיבד חיים, הפך את קדושת החיים של אחרים ואחרות, כאלה שלא הכיר בכלל, למשימת

חייו. מנו מימש זאת כל השנים בהיותו כאן בעין גדי כשהוא מפקד יחידת החילוץ וקצין משטרה וקב"ט המועצה האזורית תמר.

היינו מגיעים לתכנן ביחד את טיולי חנוכה המדבריים: היכן ימוקם החפ"ק וכיצד משיגים עוקב מים. והיכן החניונים. ומתי ירד גשם. ואיך נזהרים משיטפונות ושומרים על החניכים.

בדיוק לפני שנתיים, לאחר 30 שנים של טיולי חנוכה באנו לכאן לעין גדי להצדיע למנו על העזרה והליווי והסיוע.

דורית... הילדים - ניצן, עדי, אסף, אור וטל... הנכדים: באחת הפגישות האחרונות שלנו, מנו אמר ואני מצטט - "אני שמח בחלקי! יש לי משפחה נהדרת! הספקתי את מה שרציתי. אין לי טענות."

משפחה יקרה, קיבוץ עין גדי, תנחומי, תנחומי תנועת הנוער העובד והלומד, מדריכים חניכים וחברים.

יוני בן דור (נציג הנוער העובד והלומד)

נפרדים ממנו ברק ז"ל



22 דצמבר 2019

אנו יקר !

בעולם שלנו כמו שלמדנו ממך, כולם עושים הכל ומעורבים בהכל. אני כאן כנציג המועצה האזורית תמר, מודה לך על היותך מראשוני המתיישבים בחבל ים המלח וקצין הביטחון המיתולוגי של המועצה שלנו. כבן עין גדי זוכר אותך כדמות מעוררת השראה מילדותי, ולא רק. כנציג מתנדבי יחידת החילוץ, אני כאן על מנת להודות לך מקרב לב ובאופן אישי על התמיכה והסיוע לאורך כל השנים כי בלעדיך כל הפעילות החשובה הזו לא הייתה כמו שהיא היום.

כי אין מילים שיכולות לתאר את מה שעשית בשבילנו מתנדבי היחידה, ובשביל אלפי אם לא עשרות אלפי המחולצים שלנו לאורך השנים הרבות, בהם חייתה ופעלת באזור. בין אם היו אלו השניים שלך כעובד בקיבוץ, כקב"ט המועצה, רב"ש הישוב איש משטרת ישראל. תמיד ראשון, מוביל ומכוון.

ואנחנו תמיד נזכור את הטלפון שמתחיל במילים "יש לך דף ועט". שאומר שאנחנו שוב הולכים לבלות שעות יחד על הר או בחוף ים המלח או באיזה נחל, בשמש הלוחטת או בשיטפון הבא.

המקומות שהכרת וכה אהבת והיו לך כבית שני, במקום שבו בחרת להקים, את הבית שלך ושלנו, והמקום הוא לא רק הקיבוץ, אלא כל אזור ים המלח, מהים ולמדבר מההר ובנחל.

מנו, אתה כמו השם שלך - עמנו אל, כי תמיד היית עמנו, וברק, כי הארת לאלפי אנשים את הדרך בחוזקות ובעוצמות שלך.

בשם כל אלה אנחנו מצדיעים לך, וזיכרוןך, חקוק בליבנו לעד.

נ"ר אנכי

**ראש המועצה האזורית תמר
ומתנדב ביחידת החילוץ עין גדי**

מספורי הדרך - מספורי מנו ברק

אפי רון

בראיון עם מנו הוצאתי מפיו עוד מספר ספורי דרך, שאפיינו את הבעיות הכרוכות במסילה זו, שהיתה לחברי בקיבוץ סם חיים. רוני גבעתי ז"ל, שהגיעה לקיבוץ מנצר סירני עם בתה התינוקת אורית, נסעה באוטוקר, כשמנו היה הנהג. היא הסכימה לנסוע לעין גדי רק עם מנו. בדרך התינוקת היתה צריכה לאכול. לרוני היה בקבוק חלב מוכן, והיה צורך לחממו. מנו פתח את פקק הרדיאטור של המנוע, טבל את הבקבוק במי הרדיאטור החמים, וכך זכתה אורית להגיע בסופו של דבר לבגרות ולמעשים טובים.

באחת מנסיעות האספקה בצוותא עם הרצל (שהיה מרכז קניות) הגיעו לשיטפון בנחל צאלים. בתוך זרם המים עמדו תקועים שני גמלים חסרי אונים. מנו הצליח להגיע אליהם, קשר את האחד ברגליו לחבל, רתם את החבל למשאית וחילץ אותו מהשיטפון. כך עשה גם לגמל השני. מאז, כשהיה חולף במדבר והגמלים היו מבחינים בו, היו מרכינים ראשיהם לאות כבוד (א.ר.)...

יהודה אלמוג, ראש המועצה הראשון והחולם בגדול, היה תופס מידי פעם טרמפ במשאית. מכיוון שהקבינה הייתה בדרך כלל מאוכלסת, היה עומד על המדרגה, מרוצה לאללה. מנו זוכר כיצד שערו הארוך היה מתבדר ברוח. גם אבא של מרים גורלי (בוטא) בבואו לבקר נאלץ לעמוד על המדרגה (איזה צעיר ברוחו!).

ספור נוסף, שנראה לי מופרך: מנו מספר שכשנסע לתל אביב עמוס בירקות, האוטוקר החליק מן הדרך הצידה ליד ה"וופלות". החוואר היה בוצי מהגשם, והמשאית נתקעה. מנו חזר ברגל כתשעה ק"מ. מאז הצעדה בהולנד אינני זוכר שמנו הלך ברגל יותר מחצי ק"מ.

היו מספר נהגים שהכירו את דרך החתחתים, וכולם חוו תקרים ושבירת קפיצים. נהגי עין גדי היו כולם בעלי תושייה. לעתים היה צורך בראש פתוח ובמעוף (היום אומרים "לחשוב מחוץ לקופסא") על מנת להתמודד עם בעיות בדרך, שאיש מלבדם לא יכול היה לפתור. אחד הנהגים שהפקתי ממנו התרחשויות רבות שאירעו בדרך היה מנו ברק, שנהג במשך השנים בכל כלי הרכב שעמדו לרשותו. נתחיל בקומנדקר המיתי, שכבר נכתב עליו.

ב"אפיק" מה-12/3/1960 מצאתי כתוב: "מעשה בבנקיר (הוא מנו ברק מיודענו), בטריילר ובקיר.

ביום שישי השאיר בנקיר את הטריילר (נגררת) של הקומנדקר בחצר סולל בונה בבאר שבע. כשחזר ביום ד' לקחת אותו... מצא קיר בנוי באמצע החצר, והטריילר- מאחוריו. מה עושה יהודי? בלית ברירה פרק בנקיר את הטריילר לחתיכות והוציא אותו חלק חלק מעל הקיר. אחר כך הרכיב אותו כמובן מחדש".

באחת הנסיעות בקומנדקר גילה מנו רכב הפוך ליד נחל חבר. כשעצר לבדוק מה קרה גילה בתוך הרכב אדם מת, העמיס אותו על הטריילר והכניס אותו לבית הקרור. לאחר מכן טלפן למשטרה והודיע שמצא גופה. למחרת באו לבדוק ולחקור. מנו הודיע להם שהאדם מת ונשאל: "איך אתה יודע שהוא מת?" ענה להם: "הוא לא נגע באפרסקים בבית הקירור..."

בנסיעה נוספת בקומנדקר, לא רחוק ממפעלי האשלג, החלו רעידות נמרצות עקב המהמורות שבדרך. ההגה נתלש ונשאר בידי של מנו, בדומה למשחק של ילדי גן. מנו לא איבד את העשתונות, הרכיב שני מפתחות צינורות על מוט ההגה וכך נסע אל מפעלי האשלג. מכיוון שהמפעלים השתמשו גם הם בקומנדקרים, הם יכלו לספק לו הגה ישן.

המזל המלאי שהיה ברשותה אזל. התקשרו לקיבוץ בבקשה להביא לה אינסולין במהירות. באותו יום השיטפונות גאו בכל הוואדיות. מנו יצא לדרך, כשבאמתחתו התרופה המיוחלת. הרכב שנבחר כמתאים למשימה היה רכב צבאי רוסי, "ביטיאר", שננטש בסיני לאחר מלחמת ששת הימים. היה זה רכב כבד שמשקלו כ-12 טון, עביר במקומות קשים. מנו הגיע עד נחל חבר השוצף. הוא ניסה לחצות את הזרם ונתקע בתוך השיטפון. המים הלכו וגאו והגיעו עד הפנסים. באותו הזמן חלף מעל מסוק צבאי. מנו אותת לו בידיים שירד למטה לחלץ אותו. המסוק הנמיך טוס, והטייס סימן לו שהוא מלא עד אפס מקום. התקשורת המשיכה באמצעות תנועות ידיים וצעקות, עד שלבסוף הטייס התרצה והנמיך את המסוק מעל למכונית התקועה. מנו נתלה ב"תליית זיקית" על פסי הגלשן של המסוק, וכך עבר לצידו השני של הנחל, ושרי זכתה לקבל את האינסולין המבוקש.

גם הווי מיוחד היה בנסיעות המשותפות עם הרצל. הם היו עוצרים ומבלים עם רועה בדווי, שהיה מספק להם חלב עיזים. יחד הדליקו מדורה, והוא אולי ניגן להם ברבאבה (כלי מיתרים בדואי בעל מיתר אחד).

לידיעתכם, מנו היה הראשון שגילה את הנמר. באחת הנסיעות בשנת 1972 ראה ליד עין בוקק נמר חוצה את הכביש. כשסיפר בעין גדי אודות הנמר, החברים הנידו בראשם. הרי מנו הוא מספר סיפורים ידוע, ודבריו שזורים בבדיות לרוב... אמרו: ודאי ראה צבוע או אולי זאב. לאחר זמן הסתבר שאכן ישנם נמרים בסביבה, והם הגיעו עד לחצרנו.

לסיפורי הדרך שייכים גם השיטפונות, האופייניים מדרך הטבע למקום הנמוך בעולם. שרי לאור ז"ל (אז בוטא) נתקעה עקב שיטפון בצדו הדרומי של נחל חבר. מכיוון שהייתה סוכרתית נדרשה לאינסולין בדחיפות, ולרוע

לכבוד

**דורית ומשפחת מנו ברק היקרה,
חברי קיבוץ עין גדי,**

אני מבקש להשתתף בצער המשפחה כולה וחברי קיבוץ עין גדי, על מותו של חברינו היקר מנו ברק ז"ל. זכיתי להכיר את מנו לאורך תקופות שונות ותפקידים מגוונים, ותמיד ראיתי בו אדם וחבר מיוחד, מסור, נאמן, אוהב אדם ומחויב לשליחותו ותפקידו. הוביל ופתח את החילוץ וליווי הטיולים באזור ובמרחב כולו, תמיד מוכן לעזור ולסייע בכל שעה ובכל מצב. מתעניין, ערני ומתנדב נצחי.

ראיתיו גם בשנים האחרונות בהן נאבק במחלה, ומאמין ביכולתו להתגבר ולהמשיך לפעול ולתרום. החיבור של מנו ועין גדי היה מובן ומעל הכול.

מנו - חלוץ ומחלץ, ממובילי ההתיישבות וקיבוץ עין גדי, חבר ובעל, אבא וסבא -

תודה על כל מה שהיית ועשית.

נזכור אותך תמיד.

**איתן ברושי
קיבוץ גבת**

שיר שכתב אורן אגמון ל/על מנו ברק

ומְכַל הזְכוּרוֹת, וְהַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת
וּמְכַל הַדְּמָעוֹת וְהַצְּחוּק
וּמְכַל הַפְּעֻלוֹת וְהָאֲרוּעִים
וּמִתּוֹךְ תַּחֲוֹשֶׁת הָאֲלֻמוֹת הַזֶּה
שֶׁל אָדָם שֶׁהוּא אָנוּשׁ חָצוּב בְּסֵלַע,
מִתּוֹךְ כָּל אֵלֹהֵי אֲנִי זֹכֵר אֶת זְכוּרוֹת אָבִי
שֶׁל הַיָּלֵד עֲמֻנוּאֵל בְּנִקְיָר בְּיָמֵי הַפּוֹעֲלִים בְּקִרְיַת חַיִּים
שֶׁהָיָה סוֹפֵג מְכוֹת בְּצִנּוֹר פְּלִסְטִיק
שֶׁצָּבַע אֶת שְׁחוֹר יְמֵי יְלֻדוֹתָיו
שֶׁהָיוּ כּוֹאֲבִים וּפּוֹצְעִים וְאַחַר כֵּן שְׂמִיחִים
וְלֹא יָדַעְתִּי, וְלֹא אֲדַע, אִיךָ מִתּוֹךְ אֵלֹהֵי צוּמַח אָדָם
שֶׁהֵגֵם שְׁנֵלְחָם כָּל חַיָּיו בְּאוֹתָם מְכֹאֲבִים,
סַיִם כָּל יוֹם וְכָל לַיְלָה בְּלִתִּי מִנְצָח.
וְלֹא יָדַעְתִּי, וְלֹא אֲדַע, אִיךָ מִתּוֹךְ כָּל אֵלֹהֵי צוּמַח אָדָם,
שֶׁכְּלִי מִלְחָמָתוֹ הֵם אֶהְבֵּת אָדָם
וְרָגַשׁ לוֹ שֶׁל הַקְּשָׁבָה, נְתִיבָה, וּבְנִיָּה וְהַקְּמָה.
וְכָל כֵּן הַרְבֵּה אֶהְבֵּה הַיְתָה עַד שֶׁפְּעֵמִים הַיְתָה פּוֹרְצַת
מִמֶּנּוּ כָּל כֵּן עֲצוּמָה, כִּמְנַסָּה לְעֲצוּר, לֵלֵא הַצְּלָחָה,
אֶת הַיָּד הָאוֹחֶזֶת בְּצִנּוֹר הַשְּׁחוֹר.
וְכֵן כָּל יוֹם וְכָל לַיְלָה הָיָה חוֹזֵר לְבֵיתוֹ, גַּם אִם חָבּוּל, תַּמִּיד בְּלִתִּי מִנְצָח.
וְאֵינִי יוֹדֵעַ, וְלֹא אֲדַע, אִם מִנּוּ בְּרֵק, הַעֲצוּם בְּאָדָם,
שֶׁהַצְּלִיחַ לְעֵטוֹף אֶת כָּלָם בְּאֶהְבֵּת מִגֵּן,
יָדַע גַּם לְהַבִּיט בְּיָלֵד עֲמֻנוּאֵל בְּנִקְיָר וְלֶאֱסֹף גַּם אוֹתוֹ לְחִיקוֹ,
וְלִטְעַת בּוֹ סְלִיחָה וּמְחִילָה,
וְאוּלַּי אִף אֶהְבֵּה לְאָדָם הָאוֹחֶזֶת בְּצִנּוֹר,
שֶׁלְּבִטַח אֶהְבֵּה, אוֹ רְצָה לְאַהֲבֵה, אִךְ לֹא עֵמֵד לוֹ כּוֹחוֹ.
"גַּם אִם נִזְעַק עַד לֵב הַשָּׁמַיִם, לֹא נוֹכַל לְהַחֲזִיר אֶת הָאֲתָמוֹל,"
הָיָה אוֹמֵר בְּרָגְעִים הַקְּשִׁים בְּיוֹתֵר. רָגְעִים שֶׁיִּזְכְּרוּ כָּל אָדָם.
כְּמָה עֲצוּמָה יֵשׁ בְּמַלְיָם כְּאֵלֹהֵי. מַלְיָם שֶׁיּוֹדְעוֹת שֶׁכָּאֵב הָאֲתָמוֹל,
הַנוֹרָא בְּכֹאֲבֵי הָאֲתָמוֹל, גַּם אוֹתוֹ נִתֵּן לְצַקֶּת לְתַבְּנִיּוֹת לְבָנֵי אֶהְבֵּה, וּבְכֵן לְהַמְשִׁיךְ הַלְּאָה.
וְכֵן הָיָה גַם בְּגוֹפּוֹ, הַחֲסוֹן מְכַל גּוֹף,
שֶׁנִּשְׁאָר עַל גְּבוֹ אֶת כָּל הַמְּדַבֵּר הַעֲצוּם הַזֶּה,
גַּם שֶׁהַחֵל לְסַגֵּת, גַּם אֵז לֹא נִפְגְּעָה עֲצָמָתוֹ
וְלוֹ שֶׁבִּיב אֶחָד בָּהּ לֹא נִתְקַ.
וְהָיָה הוּא כְּמִמְשִׁיךְ בְּעֶסוֹק יוֹם בְּיוֹמוֹ, שֶׁל בְּנִיָּה בְּאֶהְבֵּה,
וְהֵגֵם שֶׁפְּעֵמִים הָיָה חוֹזֵר לְבֵיתוֹ, וְרוּחוֹ קָשָׁה, גַּם אֵז הָיָה תַּמִּיד בְּלִתִּי מִנְצָח.
וְגַם אִם יֵשׁ בְּנִמְצָא חַיִּים אַחֲרָיִם לְעֲמֻנוּאֵל בְּנִקְיָר,
אֵין חַיִּים רְאוּיִים יִתֵּר לִמְנוּ בְּרֵק,
וְאֵין חַיִּים רְאוּיִים יִתֵּר לְמִי שֶׁמִּנּוּ הוּא חֶלֶק מִחַיִּיהֶם.
כִּי חַיָּיו שֶׁל מִנּוּ לְעוֹלָם לֹא יוֹכְלוּ לְהִיּוֹת רֵק זְכוּרוֹן שֶׁל מַעֲשֵׂה,
אֶלָּא מַעֲשֵׂה חַי וְפוֹעֵל וְנִמְשָׁךְ, וְתִלּוּי וְעוֹמֵד בְּמִצִּיאוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה.
כִּי הֵגֵם שְׂאוּלִי, אֵין בּוֹ כְּעַת גּוֹפּוֹ, גַּם עֵתָה,
וְגַם לְעַת דְּמִדּוּמֵי עֶרֶב,
וְגַם אִם יְכַלּוּ יְמֵיו שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה,
גַּם אֵז יִהְיֶה תַּמִּיד בְּלִתִּי מִנְצָח.
וְגַם אֵז יִהְיֶה.

נפרדים ממנו ברק ז"ל

